

مسئله ۱۸: اجزاء خارج شده از محل خرد (از حیواناتی که خرد آنها نجس است) در صورت عدم آلودگی بالفعل با مدفوع

مرحوم سید در عروه می نویسد:

«(مسألة ۱): ملاقات الغائط فی الباطن لا توجب النجاسة، کالنوی الخارج من الإنسان أو الدود الخارج منه إذا لم یکن معه شیء من الغائط، و إن کان ملاقیاً له فی الباطن. نعم لو أدخل من الخارج شیئاً فلاقی الغائط فی الباطن کشیثة الاحتقان إن علم ملاقاتها له فالأحوط الاجتناب عنه و أما إذا شک فی ملاقاته فلا یحکم علیه بالنجاسة فلو خرج ماء الاحتقان و لم یعلم خلطه بالغائط و لا ملاقاته له لا یحکم بنجاسته.»^۱

ما می گوئیم:

فروض مسئله چنین است:

۱. (توجه شود که همه فروض در صورتی که شیء خارج شده، در خارج از بدن ملاقی با خرد نداشته باشد و الا به سبب ملاقات با نجس متنجس است ولو اینکه آن را نجس العین ندانیم.)

(الف) چیزی که توسط انسان یا حیوان خورده شده است، (مثل وسایل عکس برداری جدید از سیستم گوارش و یا سنگ های گران قیمت و ...) و یا چیزی که در داخل بدن تولید شده است ولی عرفاً عذره دانسته نمی شود (مثل کرم هایی که در روده برخی از بیماران تولید می شود)

(ب) چیزی که برای درمان از مخرج غائط وارد بدن شده و سپس از بدن خارج می شود (وسائل کلونوسکوپی و یا مایعات احتقان)

۲. در هر کدام از این دو فرض، دو حالت وجود دارد:

یک) ملاقات با غائط در داخل بدن وجود داشته است.

دو) ملاقات با غائط در داخل بدن وجود نداشته است.

۳. مرحوم سید در فرض (الف/۱) و (الف/۲) و (ب/۲) حکم به طهارت می کند ولی در فرض (ب/۱) حکم به نجاست می کند (بنابر احتیاط واجب)

۴. ایشان در صورت شک نسبت به ملاقات هم مطابق قاعده اصالة الطهاره را جاری می کند.

ما می گوئیم:

۱. مرحوم حائری در فرض (الف/۱) هم حکم به احتیاط کرده است و نجاست را پذیرفته است.

۱. العروة الوثقی (جامعه مدرسین)، ج ۱، ص ۱۱۸

۲. در فرض (ب/۱) حضرات آقایان امام خمینی، بروجردی، خوانساری، حکیم، خویی، سید عبدالهادی شیرازی، شیخ محمد حسین کاشف الغطاء و نائینی، در مقابل فتوای مرحوم سید، حکم به طهارت کرده‌اند.^۱

کلام مرحوم خویی:

۱. مرحوم خویی ابتدا بر سید اشکال می‌کند که دلیلی بر تفصیل بین «ما دخل من طریق الحلق و ما دخل الجوف من طریق آخر» وجود ندارد. و سپس درباره «کرم خارج شده از بدن» می‌نویسد:

«نعم، يمكن أن يقال في الدود الخارج من الإنسان أنه كسائر الحيوانات إما لا يتنجس أصلاً أو إذا قلنا بتنجسه يطهر بزوال العين عنه كما في الدود الخارج من الخلاء إذا لم يكن عليه أثر من النجاسات»^۲

۲. مرحوم خویی سپس اشاره می‌کند که «ملاقات با نجاست» گاه در خارج از بدن است (مثل اینکه دست آلوده به بول می‌شود) و گاهی ملاقات با نجاست در داخل بدن است، و این قسم خود به ۴ صورت تقسیم می‌شود. ۳. صورت اول: ملاقات در داخل بدن است و هم ملاقی (ملاقات کننده) و هم ملاقی (ملاقات شونده) از اجزاء داخلی بدن هستند (اگرچه ملاقات کننده، بعداً خارج شده است): (مثل اینکه عذره با جداره روده تماس دارد و یا خون با جداره رگ تماس دارد و یا چیزی با خون یا عذره در درون بدن تماس دارد و آن چیز خارج می‌شود).

ایشان این ملاقات را عامل پدید آمدن تنجس نمی‌داند:

«و ملاقی النجاسة في هذه الصورة محكوم بالطهارة، و ذلك مضافاً إلى قصور ما دلّ على نجاسة الملاقی عن الشمول لهذه الصورة كما سيظهر وجهه، يمكن أن يستدل عليها بما دلّ على طهارة البلل الخارج من فرج المرأة فإنه يلاقی مجرى البول و الدم و المنی، فلو كانت ملاقاته شيء من ذلك موجبة لنجاسة مواضعها الداخلية لكان البلل الملاقی لتلك المواضع محكوماً بالنجاسة لا محالة. و بما دلّ على طهارة المذی و أخواته فإنه أيضاً يلاقی مواضع البول و المنی. و بما دلّ على وجوب غسل الظاهر في الاستنجاء و في غيره دون البواطن مع ملاقاتها للغائط و غيره من النجاسات، و لم تثبت ملازمة و لا ارتكاز عرفی بين نجاسة الدم و البول و الغائط في الخارج و نجاستها في الجوف، و حيث إن النجاسة تستفاد من الأمر بغسلها، و لم يرد أمر بغسل البواطن

۱. همان

۲. التنقيح، ج ۲، ص ۳۹۰

فیستکشف من ذلک طهارتها. و علی الجملة لا دلیل علی نجاسة البواطن بوجه، أو إذا قلنا بنجاستها
فلا مناص من الالتزام بطهارتها بمجرد زوال عین النجس.»^۱

ما می‌گوییم:

۱. ماحصل فرمایش ایشان آن است که:

- ۱- عرفاً اگر گفتیم خون و عذره در خارج از بدن نجس است، لازم نیست بگوییم در داخل بدن هم نجس است. (پس ادله نجاست نسبت به ملاقات در باطن مطلق نیست) پس ادله نجاست قاصر است.
- ۲- نجاست از امر به غسل استفاده شده است و امر به غسل بواطن نداریم.
- ۳- شواهدی هم موجود است که دال بر طهارت ملاقی در باطن است.
- ۴- و حتی اگر بگوییم این امور در داخل بدن نجس هستند، باید بگوییم با زوال عین نجاست، پاک می‌شوند. (چرا که دلیلی نداریم که امر به غسل آنها کرده باشد).

دس خان نقاشی سید حسن خمینی

۱. همان